

**Scientific journal
«ECONOMICS AND FINANCE»**

**EDEX,
Madrid, España**

PROBLEMS OF DEVELOPMENT MODERN SCIENCE: THEORY AND PRACTICE

Collection of scientific articles

List of journals indexed

Submitted for review in

**Conference Proceedings Citation Index -
Social Sciences & Humanities (CPCI-SSH)**

**EDEX,
Madrid, España
2016**

EDEX, Madrid, España

**PROBLEMS OF DEVELOPMENT MODERN SCIENCE:
THEORY AND PRACTICE**

Reviewers:

Prof. João Pedro Gonçalves,
Universidade Católica Portuguesa, Universidade do Minho

Prof. Khaled Hussainey,
*Professor of Accounting and Financial Management at
Portsmouth University, United Kingdom*

Science editor:

Drobyazko S.I.
*Ph.D. in Economics, Associate Professor, Doctor of science, Honoris causa,
Professor of RANH*

Problems of development modern science: theory and practice: Collection of scientific articles. - EDEX, Madrid, España, 2016.- 340 p.

ISBN 978-617-7214-33-4

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Russia, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern economy and state structure. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern economic science development.

ISBN 978-617-7214-33-4

© 2016 EDEX, Madrid, España ®

© 2016 Authors of the articles

© 2016 Drobyazko S.I.

Kravets N.P. THE FORMATION OF PUPILS' READING SKILLS WITH INTELLECTUAL DISABILITIES IN THE PROCESS OF OUT OF SCHOOL READING	305
Zhovniruk A.I. PECULIARITIES OF THE LISTENING COMPREHENSION MECHANISMS AS THE EFFECTIVE TOOL OF THE MNEMONIC ACTIVITY DEVELOPMENT IN STUDENTS.....	309
Nikolayenko V.V. PEDAGOGICAL TECHNOLOGY IN RUSSIAN-SPEAKING COMMUNICATIVE COMPETENCE FORMATION OF INTERNATIONAL STUDENTS AT AN ADVANCED STAGE OF PROFESSIONAL TRAINING	313
Oleksiuk N.S. THE ROLE OF SOCIOCULTURAL ACTIVITY IN THE SOCIALIZATION PROCESS OF PERSONALITY	318
Pet'ko L.V. PROFESSIONALLY ORIENTED FOREIGN LANGUAGE TEACHING ENVIRONMENT IN CONDITIONS OF UNIVERSITY. LORD BYRON AND MATH STUDENTS.....	321
Ternopilska V.I. THE ROLE OF SELF-GOVERNMENT IN DEVELOPMENT OF LEADERSHIP QUALITIES AMONG STUDENTS.....	327
Teslenko T.V. THE INTERACTIVE TECHNOLOGIES IN THE FORMATION OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS' PROFESSIONAL COMPETENCE.....	330
Chen Ying, Osenneva M.S. MULTICULTURAL COMPONENT IN THE CONTENT OF MODERN EDUCATIONAL PROGRAMS ON MUSIC (IN TERMS OF COMPARATIV PEDAGOGICS OF RUSSIA AND CHINA).....	334

8. Nikolayenko V.V. Formation of Foreign Students' Russian Professional Communicative Competence: Psychological and Pedagogical Aspects // Intellectual Archive, – Toronto: Shiny Word Corp. – Vol. 4, Number 2, March, 2015. – P.89–98. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10551>
9. Nikolayenko Vita V. Ways of Formation of Professionally Oriented Competence in Russian Speaking to the Foreign Students in Management / Vita V. Nikolayenko // Intellectual Archive. – 2014. – Volume 5. – No. 5 (September). – Toronto : Shiny Word Corp., Canada. – PP. 123–130. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10512>

Oleksiuk N.S.

Doctor of pedagogical sciences, professor
Ternopil National Volodymyr Hnatyuk Pedagogical University, Ukraine

THE ROLE OF SOCIOCULTURAL ACTIVITY IN THE SOCIALIZATION PROCESS OF PERSONALITY

Олексюк Н.С.

д. пед. наук, професор
ТНПУ імені В. Гнатюка (Україна, м. Тернопіль)

РОЛЬ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

The article reveals the content of concepts «socialization» and «sociocultural activity». Types, mechanisms and models of the socialization process are dedicated. The influence of sociocultural activities on the socialization process of personality is analyzed.

Keywords: *personality, socialization, sociocultural activity, mechanisms, models, perspectives.*

У статті розкрито зміст понять «соціалізація» та «соціокультурна діяльність». Виділено види, механізми та моделі процесу соціалізації, описано його структуру. Проаналізовано вплив соціокультурної діяльності на процес соціалізації та визначено перспективи його розвитку.

Ключові слова: *особистість, соціалізація, соціокультурна діяльність, механізми, моделі, перспективи.*

Процеси, які відбуваються у сучасному світі часто призводять до негативних наслідків, серед яких найбільш небезпечними є деморалізація та деградація особистості, знецінення духовних і моральних цінностей, втрата віри у краще майбутнє, а відтак – формування у неї асоціальної поведінки. Соціалізація особистості дає їй можливість зберігати традиції та відкривати нові перспективи життєвого простору, функціонувати в якості повноправного члена суспільства [3]. Прилучення індивіда до сприймання, використання та створення цінностей культури у творчому самовиявленні, компенсаційного прилучення до тих особисто значущих цінностей, потреба в яких іноді не задовольняється лише навчальним процесом, відбувається у ході його соціокультурної діяльності [10, с. 138]. Тому можемо припустити, що процес соціалізації особистості посилюється за рахунок її соціокультурної діяльності, наповнюється новим, важливим для її адаптації, розвитку та самореалізації змістом.

Соціокультурна діяльність різних вікових груп населення та її значення у житті людини привертає все більшу увагу педагогів, психологів, соціологів. Науковці М. Бушконець, І. Зверева, Г. Костюк, Ю. Красильников, Л. Михайлова, Б. Титов, розглядаючи у своїх працях провідні риси соціокультурної діяльності, виокремлюють її гуманістичний та розвивальний характер, оскільки вона ґрунтується на соціальних і культурних аспектах. Поряд з цим, значення соціокультурної діяльності для таких важливих процесів як соціальне виховання і соціалізація особистості вивчене недостатньо.

Метою даної статті є дослідження впливу соціокультурної діяльності на процес соціалізації особистості та визначення перспектив її розвитку. Для виконання поставленої мети нами виокремлено такі завдання: розкрити зміст понять «соціалізація» й «соціокультурна діяльність»; проаналізувати роль соціокультурної діяльності у різних видах соціалізації, її участь у механізмах та моделях означеного процесу та можливий вплив на його структуру; виявити та обґрунтувати перспективи розвитку соціокультурної діяльності індивіда під час його соціалізації.

Соціалізація – це процес надбання індивідом соціально значимих характеристик свідомості, засвоєння певної системи знань, соціальних норм і культурних цінностей, настанов і зразків поведінки, які дозволяють йому функціонувати в якості повноправного члена суспільства, до якого він належить. Мета соціалізації – становлення особистості, здатної адаптуватися до умов, що постійно змінюються й реалізувати себе в цих умовах. У ході соціалізації індивід засвоює соціальні норми, опановує способи виконання соціальних ролей, навички суспільної поведінки. Іншими словами соціалізація – це освоєння особистістю соціальної дійсності; процес засвоєння та подальшого розвитку нею соціально-культурного досвіду [2; 4; 8].

На основі аналізу наукових джерел, соціокультурну діяльність визначаємо як якісно новий рівень використання людиною своїх здібностей і можливостей, що виявляються у створенні культурних цінностей та спрямовуються на особистий розвиток людини через засвоєння нею певної системи знань, норм, зразків і цінностей [1; 10; 7; 11]. Погоджуємось із думкою Т. Спіріної про те, що завдяки наявності можливості самостійного вибору, добровільності, активності, ініціативи, соціокультурну діяльність можна виокремити серед інших видів діяльності. Адже завдяки поєднанню науково-інтелектуальних, художніх, естетичних та інших занять, саме у процесі соціокультурної діяльності найбільш активно сконцентровано й ефективно здійснюється формування ціннісних орієнтацій особистості. Окрім того, соціокультурній діяльності властиві цілеспрямованість та послідовність як вияви активності індивіда, спрямованої на досягнення ним визначеної мети [10].

Опираючись на зазначені характеристики процесу соціалізації та соціокультурної діяльності, можемо дослідити їх взаємозв'язок.

Погоджуємось із твердженням французького вченого П'єра Бурд'є, що під час навчання у процесі соціалізації в індивіда формується «друга натура» – габітус (сукупність культурної спадщини, глибоко засвоєна індивідом, яка спрямовує поведінку особистості навіть без участі свідомості), завдяки чому індивід поводить себе так, як того очікує від нього соціальне середовище. Очевидно, що габітус є внутрішнім соціально-культурним порядком, способом існування, невід'ємним від індивіда. Розрізняють такі типи габітусу: культурний, або національний габітус (характеризує колективну національну свідомість, визначає культурні відмінності між народами); класовий габітус (характеризує класові відмінності; спостерігається у двох формах – об'єктивованій (відрізняє представників різних класових позицій) та інтерналізованій (те, що характеризує особистість, як члена певного соціального прошарку, класу); гендерний габітус (відповідає гендерним ролям) [1, с. 145; 5, с. 82–84; 6].

Різні типи габітусу проявляються, насамперед, у різних видах соціалізації – ейкуменній, етнокультурній, політичній, економічній, релігійній, статеворольовій та ін. Так, у процесі етнокультурної соціалізації (засвоєння індивідом світорозуміння та досвіду поведінки, притаманних для певної культури, в результаті чого у нього формується когнітивна, емоційна та поведінкова подібність з членами даної культури та відмінності від членів інших культур) чітко простежується культурний габітус. Під час *економічної соціалізації* (процес прийняття особистістю умов її існування в певних соціально-економічних ситуаціях, можливість використання економічних цінностей суспільства) яскраво проявляється класовий габітус. Гендерний габітус найбільш виражений у ході статеворольової соціалізації (процес розвитку особистості, індивідуальності дівчинки, хлопчика, дівчини, юнака у реальній життєдіяльності, що здійснюється у системі взаємовідносин з дорослими, однолітками своєї та протилежної статі і з самим собою) [9, с. 14].

Що стосується соціально-психологічних механізмів соціалізації, то соціокультурна діяльність особистості відображається практично у більшості з них. Так, у процесі *інтеріоризації* (долучення особистості до загальнолюдського досвіду, внаслідок чого цей досвід стає її надбанням та здійснює вплив на її становлення) відбувається формування внутрішньої структури людської психіки, переведення елементів зовнішнього світу у внутрішнє «Я» особистості. Таким чином, результатом інтеріоризації стає індивідуальність

особистості в межах визначеної культури. У ході *екстериоризації* (об'єктивації внутрішнього світу людини в її практичній діяльності та спілкуванні) здійснюється вплив індивіда на оточення, шляхом активного використання отриманого раніше соціального та культурного досвіду, реалізується його внутрішній потенціал. Усі соціально-педагогічні механізми соціалізації (традиційний, інституційний, стилізований, міжособистісний) передбачають соціокультурну діяльність особистості, оскільки жоден із них не буде повноцінно діяти без використання відповідними агентами соціального та культурного досвіду індивіда, групи, суспільства у цілому [2, с. 47].

На основі аналізу ряду наукових джерел можемо стверджувати, що соціокультурна діяльність, як різновид діяльності, спрямованої на саморозвиток особистості, поряд з ігровою, навчальною, трудовою, знайшла своє місце і в моделях соціалізації: *стихійній* (де у процесі становлення особистості переважають зовнішні стихійні впливи), *позашкільній* (коли сфери особистісного, емоційного, соціального становлення особистості свідомо, або стихійно перепідпорядковані сім'ї, церкві, неформальним групам), *традиційній* (за якої особистість розглядається як пасивний продукт зовнішніх впливів (як правило, школи та вчителів), *селекційній* (де відбувається жорстка диференціація учнів) та *гуманістичній* (за якої спостерігається культ знань, інтелектуального розвитку особистості) [1; 2; 4; 8].

Погоджуємось із думкою Т. Спіріної про те, що соціокультурна діяльність відображається і на структурі процесу соціалізації особистості [10]. Так, стихійна соціалізація відбувається внаслідок впливу на особистість різноманітних, спеціально не створюваних обставин суспільного життя; відносно спрямована соціалізація має на меті створення в суспільстві економічних, законодавчих, культурних й інших передумов, які впливають на розвиток особистості; відносно соціально контрольована соціалізація передбачає спеціально організовану передачу соціального досвіду індивіду та розвиток його потенційних можливостей; більш-менш усвідомлена самозмінна індивіда включає і його культурний розвиток [3; 12; 13].

Таким чином, активне відтворення особистістю набутого соціального досвіду, як результат соціалізації, буде оптимальним за умови включення в означений процес соціокультурної діяльності. Перспективними у цьому контексті, на наш погляд, будуть: *поліфункціональний* розвиток соціокультурної діяльності; активізація соціально-культурної творчості різних категорій та груп населення; збагачення культурних ініціатив шляхом розвитку громадських об'єднань, рухів, асоціацій, клубів, урізноманітнення видів та форм творчості; адресна підтримка соціально незахищених верств населення через проведення цільових соціально-культурних програм загальнодержавного й локального рівнів і розвиток індустрії дозвілля.

Література:

1. Зверева І. Д. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. проф. І. Д. Звереві. – Київ, Сімферополь : Універсум, 2012. – 536 с.
2. Лукашевич М. Соціалізація людини: структура, функції та механізми реалізації / М. Лукашевич // Шкільна бібліотека. – 2003. – № 5. – С. 45–48.
3. Олексюк Н. С. Психолого-педагогічні особливості соціалізації особистості у дитячому та підлітковому віці / Н. С. Олексюк // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. – № 3. – Ужгород, 2005. – С. 48–7.
4. Олексюк Н. С. Соціалізація дітей з особливими потребами у сім'ях та побудова внутрішньосімейних стосунків / Н. С. Олексюк // Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Педагогіка – Івано-Франківськ, 2014. – Випуск LI. – С. 119–125.
5. Петько Л.В. Англійська мова для студентів-соціологів. Дидактичний матеріал для практичних занять та самостійної роботи студентів з іноземної мови зі спеціальності 6.030101 «Соціологія»: навч. посіб. для студентів ВНЗ. – К. : Талком, 2015. – 142 с.
6. Петько Л.В. Вивчення гендерних ролей та взаємовідносин у сім'ї зі студентами ВНЗ на практичних заняттях з іноземної мови / Л.В.Петько // Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка: зб. наук. праць [за ред. А.Й.Капської]. – Вип. 14 (частина II). – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова. – 2012. – С. 112–123. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7871>

7. Петько Л.В. Особистість. Соціум. Навчальне Середовище / Л.В. Петько // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди». Педагогіка. Психологія. Філософія : збірник наукових праць. – Переяслав-Хмельницький, 2014. – Вип. 35. – С. 101–109. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7918>
8. Петько Л.В. Підліток у різновіковому загоні / Л.В.Петько, В.Ф.Везезій // Рад. школа. – К. – 1989. – № 11. – С. 6–12. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7865>
9. Савченко С. В. Науково-теоретичні засади соціалізації студентської молоді в поза навчальній діяльності в умовах регіонального освітнього простору: автореферат дис. ... докт. пед. наук: спец. 13.00.05 / Сергій Вікторович Савченко. – Луганський національний педагогічний університет ім. Т. Шевченка. – Л., 2004. – 42 с.
10. Спіріна Т. П. Социокультурная деятельность как средство формирования жизненных ценностей молодежи в свободное от учебы время. / Т. П. Спіріна // Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Педагогіка (11). – Івано-Франківськ, 2005. – С. 138–145. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7918>
11. Karpenko O.G. Musically-elucidative activity as a part of self-realization of the personality / Karpenko O.G, Du Liang // Intellectual Archive. – 2016. – Volume 5. – No. 3 (May-June). – Toronto : Shiny Word Corp., Canada. – PP. 103–109. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10691>
12. Karpenko O.G. Some aspects of musically-elucidative activity with students in the conditions of higher educational establishment / O.G.Karpenko, Du Ljan // Economics, management, law:realities and perspectives: Collection of scientific articles. Psychology. Pedagogy and Education. – Les Editions L'Originale, Paris, France, 2016. – P. 448-451. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10514>
13. Koretska Liubov. The Social Educational Constant Notion “Living Self- Determination” of a Personality / Liubov Koretska // Intellectual Archive. – 2015. – Volume 4. – No. 4 (July). – Toronto : Shiny Word Corp., Canada. – PP. 66–76. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10558>

Pet'ko L.V.

Ph.D., Associate Professor

Dragomanov National Pedagogical University (Ukraine, Kyiv)

PROFESSIONALLY ORIENTED FOREIGN LANGUAGE TEACHING ENVIRONMENT IN CONDITIONS OF UNIVERSITY. LORD BYRON AND MATH STUDENTS

Петько Л.В.

к.пед.н., доцент

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНЕ ІНШОМОВНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ В УМОВАХ УНІВЕРСИТЕТУ. ЛОРД БАЙРОН І СТУДЕНТИ-МАТЕМАТИКИ

The author describes the formation of professionally oriented foreign language teaching environment in conditions of university for Math and Physics students.

Key words: *Math-students, Physics, university, George Gordon lord Byron, Mary Somerville, Ada Augusta Lovelace (Byron), professionally oriented foreign language teaching environment.*

Автор описує формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету для студентів фізико-математичного напрямку підготовки в умовах університету.

Ключові слова: *студенти-математики, фізика, університет, Лорд Байрон, Мері Сомервіль, Ада Август Лавлейс (Байрон), професійно орієнтоване іншомовне навчальне середовище.*

Торкаючись питання професійної підготовки майбутніх випускників університетів, нашу увагу привернули окреслені Л.П. Гусак педагогічні умови професійної спрямованості навчання математики студентів вищих навчальних закладів, а саме: узгодженість методів, прийомів і засобів навчання математики із новими завданнями формування професійної культури фахівця; використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій організації навчально-пізнавальної діяльності студентів; урізноманітнення форм і засобів формування й розвитку мотивів пізнавальної діяльності студента у процесі навчання [5, с. 7]. Окрім того, автор аргументує потребу в акценті на розвиток прийомів розумової діяльності в процесі навчання як важливого чинника формування професійної культури майбутнього випускника університету.

Тому питання професійної спрямованості особистості студента в умовах вищої школи та формування професійно орієнтованого навчального середовища залишається актуальним.